

Reformarbejdet

till

förbättrande af kvinnans ställning.

Vi har i Anledning af vor Anmeldelse af dette Skrift i Nr. 25, 1903, modtaget følgende:

Til

Redaktionen af „Kvinden og Samfundet.“

I anledning af deres formodning, at jeg har misforstaaet fru Mariane Nielsen, vil jeg gjerne erkende det vanskelige i koncist at gengive indholdet af en lang polemik i et par sætninger. Dog forekommer det mig, at aanden i fru Nielsens artikler vanskeligt vil kunne misforstaas. Jeg henviser til hendes egne ord (Kv. og S. Nr. 19, 1902):

„Tidligt tabte jeg Tilliden til den præstelige Velsignelses undergørende Virkninger, derfor blev der for mig ingen Forskel på gift og ugift, ja, de gifte forekom mig endda værst, fordi de havde den uhyre Frækhed at tale højt om de ugiftes Synd og Skam.“

Fremdeles siger hun, at hun ganske vist har forstaaet, at det er

„Kærligheden, som ene og alene bliver den store Forsoner“,

men tillige betoner hun yderligere (Kv. og S. Nr. 3, 1903) sin opfattelse, at hengivelsen bør være fri:

„Fejlen er kun, at Menneskets Herskertrang her har givet sig i Kast med en Magt, som er stærkere end den selv. Idet man bestemmer sin Bryllupsdato, bestemmer man i Virkeligheden Timen for den første Hengivelses Stedfinden.

Samtidig med, at fru Nielsen fremdrager alle ægteskabets mørkeste sider, taler hun paa følgende maade om de fri forbindelser (Kv. og S. Nr. 19, 1902):

„I Karen Mortensens Artikel findes gentagende Udtryk for den dybt rodfæstede Anskuelse, at der hviler en uhyre Skam over det uden for Ægteskabets fødte Barns Moder, en Skam, som Karen Mortensen ønsker skal hvile ligeligt paa begge Forældre.

Mon der ikke skulde findes en og anden Læserinde, der med mig har Lyst til at undersøge, hvori denne Skam bestaar? — — Naar vi undtager de ulykkelige, lavest stillede Væsener, for hvem der ikke gives Kærlighed eller dybere Til-

bøjelighed, men kun Drift — og selv for disses vedkommende bliver der næppe Tale om virkelig Skamfølelse, da de ingen Selvagtelse har, der kan forspildes — saa skal vi lede længe, før vi finder en Kvinde, som i sit inderste Hjerte skammer sig over at have hengivet sig i Kærlighed — det ligger nu en Gang godt og lykkeligt saaledes i Kærlighedens Natur: „doch alles, was mich dazu trieb, das war so süß, das war so lieb“, som Goethe siger. Ej heller skammer hun sig over sit dejlige, elskede Barn, hun er lige saa stolt deraf som nogen ægteviet Moder. Men hun skammer sig over at blive *betragtet* som en falden Kvinde, at blive *stemplet* som en Overtræder af det frygtelige sjette Bud. Man vil maaske indvende, at hun bør og maa skamme sig over den Letsindighed, at have udsat sig for at bringe et Barn til Verden, hvis forsvarlige Opfostring og Opdragelse ikke i Forvejen var tilstrækkelig betrygget; men, hvis det er heri, man ser Tyngdepunktet af hendes Forbrydelse, saa sig mig, hvorfor hun skal dømmes haardere end den Hærskare af ægteviede Par, som vedbliver at avle Børn, endskønt de har den yderste Nød med at skaffe det fattige daglige Brød til den Flok, de allerede har?

Resultatet af Undersøgelsen bliver da dette, at den Skam, hvorom Talen er, bestaar af intet andet end Byrden af den Foragt, som vi, de dydsirede Jomfruer, Frøkeners og Ægtehustruers i den hjerteløseste Tankeløshed lægger paa vore ulykkelige Medsøstres Skuldre. Hvis Sagen ikke var saa forfærdelig alvorlig, skulde jeg fristes til at sige, at det ser komisk ud, naar vi i høje Toner taler om vor store Medfølelse med disse vore Ofre*) og udøser vor Harme over de skændige Mændfolk, som ene og alene er Skyld i deres Ulykke. Det kunde næsten se ud, som om al vor Jagen under Feltraabet: „Frem med Faderens Navn“ kun havde til Hensigt at faa Ofrenes Tal forøget med et lige saa stort Antal mandlige Individuer, over hvilke vi kunde udøse vor dydige Foragt.

At faa en Lov sat igennem er en meget langvarig Historie. Først skal Kvinderne blive enige om, hvordan de vil have Loven, og det tager Tid. Dernæst skal Mændene overbevises om vort Kravs Berettigelse, det er ogsaa lettere sagt end gjort. Endelig skal saa det besværlige Lovgivningsmaskineri sættes i Gang, og saa kan det endda let hændes, at Loven tilsidst faar en saadan Skikkelse, at vi maatte ønske, vi aldrig havde faaet den.

Hvad om vi med kærlige Hænder tog Byrden

*) Vore Ofre??

A. G.

M. N. mener: Ofrene for vor Foragt. Red.